

CB

05 JUNI 1989

237

Bibliotheek
Proefstation
Naaldwijk

A
7
H
69

PROEFSTATION VOOR TUINBOUW ONDER GLAS TE NAALDWIJK

BIBLIOTHEEK
PROEFSTATION VOOR TUINBOUW
ONDER GLAS TE NAALDWIJK

VERSLAG VAN EEN EXCURSIE NAAR ZUID ENGELAND VAN 5 TOT 8 MAART 1989

DOEL: KENNISNAME VAN ONDERZOEKRESULTATEN, ERVARINGEN EN ONTWIKKELINGEN OP CHRYSANTENTEELT- EN VEREDELINGSBEDRIJVEN EN BESTUDERING VAN DE KWALITEIT EN PRESENTATIE VAN CHRYSANTEN UIT VERSCHILLENDE LANDEN OP DE GROOTHANDELSMARKT, COVENT GARDEN, IN LONDEN.

DEELNEMERS: LEDEN VAN DE CHRYSANTENCOMMISSIE (EN VAN SUBCOMMISSIES) VAN DE N.T.S.

DOOR A.P.VAN DER HOEVEN EN ANDERE DEELNEMERS AAN DE EXCURSIE.

NAALDWIJK, MEI 1989

2243457

A
7
H
69

Inhoud:	pag
Inleiding	1
Programma	1
Deelnemers	1
Chrysantenonderzoek in Engeland	1
Proeftuin Efford	2
Proeftuin LEE VALLEY	2
Bedrijfsindeling en opzet bezochte bedrijven	3
Subsidies	5
Gewasbescherming	5
Sortiment	6
Virussituatie	6
Insecten	7
Stekken en kwaliteit	7
Opmerkingen	7
Potchry sant	7
Voorlichtingdienst in Engeland	8
Bloemenmarkt in Londen	8
Marketing	9
De registratie	10
Kultuurkaart	10
Videotex	10
Conclusie	10
Bijlagen	

INLEIDING

In de zestiger_ en zeventigerjaren was Engeland op het gebied van de chrysantenteelt en onderzoek toonaangevend. Toen gingen onderzoekers, voorlichters en telers vaak naar Engeland om daar kennis op te doen. De laatste jaren komen echter de Engelse telers vaak naar Nederland om hier kennis te nemen van de ontwikkelingen in de chrysantenteelt. Voor een goede uitwisseling van kennis en ervaringen is het voor ons gewenst om goed op de hoogte te zijn van de teelt, het onderzoek en de ontwikkelingen in de teelt van de chrysanten in Engeland. Om die rede is een excursie georganiseerd voor leden van de Chrysantencommissie en leden van de subcommissies chrysant. Dit met het doel kennis te nemen van teeltmethoden, gewasbescherming en plagen, sortiment, kwaliteit, bedrijfsregistratie, afzet etc. Verschillende onderdelen van dit verslag zijn door groepjes excursiedeelnemers geschreven.

Programma

5/6 maart: via Vlissingen-Sheerness naar Kent in Z-Engeland.

6 en 7 maart: bezoek aan diverse bedrijven en informele besprekingen e.d.

8 maart: bezoek aan Covent Garden markt in Londen en terugreis naar huis.

Op bijlage 1 zijn de namen en adressen van de bezochte bedrijven vermeld.

Deelnemers:

J. Aerts	J. Borst	C. Duivesteijn	W. van der Hoeven
A. van der Hoeven	C. van Holsteijn	J. Kouwenhove	W. van Leeuwen
A. van der Maarel	P. Litjes	J. van Wijk	Th. Roelofs
O. van Tuyl	J. Vrolijk	K. Verbeek	G. de Vreede
G. van Zeijl	K. van der Knaap		

Chrysantenonderzoek in Engeland

Privatisering, bezuinigingen en reorganisaties hebben geleid tot inkrimping van het bloemisterij- en vooral het chrysantenonderzoek. De meeste proeven voor chrysanten worden uitgevoerd op Efford EHS en op Lee Valley EHS. Omdat bezichtiging van de thans lopende proeven niet interessant werd geacht, zijn geen proefstations bezocht. Derhalve wordt volstaan met informatie verkregen uit gesprekken met onderzoekers en voorlichters.

Op het Instituut For Horticulture Research te Littlehampton (IHR, voorheen GCRI) wordt weinig meer aan chrysanten gewerkt. Dr. A. Langton heeft recent via onderzoek gewerkt aan verfijning van richtlijnen voor het onderbreken van de K.D.-periode (zie hoofdstuk: Voorlichtingsdienst in Engeland). Enkele jaren geleden is onderzoek uitgevoerd naar de invloed van de luchtvochtigheid op knopaanleg en bloeisnelheid. Hieruit kwam naar voren dat een R.V. van boven de 95 % de knopaanleg kan vertragen. Omdat niet alle planten in dezelfde mate reageren ontstaat bij die hoge luchtvochtigheid soms een zeer ongelijke bloei. Dit onderzoek was gefinancierd door de chrysantentelers in Z. Engeland.

Proeftuin Efford EHS

Om de invloed na te gaan van de lengte van de vegetatieve groeiperiode op het onderbrekingseffect wordt thans onderzoek uitgevoerd met de rassen Delta, Snowdon en Daymark en de volgende behandelingen:

- 1 20 dagen veg.groei en dan na 15 KD 10 LD
- 2 30 ,, ,, ,, geen onderbreking bij gelijke plantdatum
- 3 30 ,, ,, ,, ,, ,, ,, ,, 10 dagen eerder planten
- 4 als object 3 maar na 15 KD 10 LD

Indrukken van de resultaten waren moeilijk te geven omdat gewasschade (vermoedelijk door gewasbeschermingsmiddelen) was opgetreden. Wel was het gemiddeld takgewicht het hoogst waar zowel de langste vegetatieve groei was gegeven als waar een onderbreking was toegepast.

In een andere proef werden de effecten nagegaan van de onderbrekingsduur. De resultaten van dit onderzoek waren nog niet te geven omdat de gegevens nog moesten worden verwerkt.

Proeftuin LEE VALLEY (EHS)

Op deze proeftuin wordt onderzocht wat de invloed is van verschillende nivo,s van assimilatie belichting bij potchrysanten gedurende de eerste twee weken van de teelt. Gedurende 11 uur per dag wordt dan 0, 3000, 5000 en 7500 lux nagestreefd. Deze behandelingen worden uitgevoerd bij vier verschillende plantingen (oppottingen) nl. weken 40, 43, 46 en 49. Naast Pr. Anne zijn nog 17 andere rassen in dit onderzoek opgenomen. Resultaten waren nog niet beschikbaar, hoewel het duidelijk was dat naarmate de belichtingsterkte hoger was de planten een betere stand vertoonden (steviger, uniformer en beter blad). Ook dit onderzoek wordt voor een groot deel door de telers (potchrysantentelers) betaald. Alles bij elkaar blijft het nuttig om regelmatig kennis te nemen van het chrysantenonderzoek in Engeland. Hoewel de resultaten meestal niet direkt toepasbaar zijn in de praktijk, geven ze wel vaak aanleiding tot goede onderzoekideeën (zie ook andere reisverslagen van bezoekers aan chrysantenteeltbedrijven, Proefstations en Proeftuinen in Engeland). Door privatisering en het door de praktijk betaalde onderzoek is het moeilijker geworden om op de hoogte gehouden te worden van resultaten van dat onderzoek.

Bedrijfsindeling en opzet bezochte bedrijven

Op maandag en dinsdag werden in totaal zeven productiebedrijven bezocht. Wat opvalt is dat al deze bedrijven, mede door de omstandigheden gedwongen, vanaf de beworteling alle werkzaamheden aan het chrysantengewas zelf verrichten. De bedrijven Peter Copsy en Southern Glasshouse Produce LTD hebben zelfs een eigen breeding, selectie, moerplantenstock en stekproductie in huis. In Nederland zijn wij meer gespecialiseerde bedrijven gewend.

De bedrijfsindeling wordt doorgaans gekenmerkt door veel losstaande kassen die ieder een eigen cultivar-programma draaien.

Groepen cultivars met gelijke reactietijd en groei-eigenschappen worden in de programma's bij elkaar gevoegd om per programma een zo hoog mogelijke rondesnelheid te bereiken.

Er waren bedrijven bij die zo in totaal wel dertig (!) cultivars telen.

De traditionele en oudere bedrijven hadden in verhouding tot hun productiecapaciteit korte rijen in de breedterichting van de kap met langs de gevels transportpaden en brede paden tussen de bedden.

Nieuw opgezette en gerenoveerde bedrijven streefden duidelijk naar rijen in de lengterichting van de kap, die door hun lengte ook geschikt waren voor oogstmechanisatie.

Op die bedrijven werden dan ook oogstmachines met transportbanden of touwtjeslijnen ingezet voor het transport van de bloemen naar het betonpad midden in de kap.

Op alle bedrijven werd CO₂-dosering toegepast, al was de herkomst verschillend. Zowel propaan, petroleum als aardgas werden voor CO₂-productie verbrand. Op één bedrijf werd zuivere CO₂ gebruikt.

Om te beregenen gebruikten alle bedrijven gietarmen, een duidelijk ander beeld dan in Nederland.

Tijdens de start van de teelt waren er tussen de bedrijven verschillen. Drie bedrijven gebruikten de gehele teelt gietarmen (Evaflo), de andere bedrijven gebruikten tijdens de start sproeileiding boven het gewas.

Verwarming had minder capaciteit nodig dan in Nederland gebruikelijk is, wat een gunstige invloed had op het lichtverlies van de totale kas. De bedrijven met stoomverwarming konden volstaan met convectorbuisen langs de gevel. Ook werd veel gebruik gemaakt van vaste verwarmingsbuisen rond de bedden.

Van de modernere bedrijven was er één uitgerust met hijsverwarming en het ander met één 5l-er buis boven ieder bed vanwege mechanisatie en 2 slangen op het gaas per bed.

Als brandstof werden combinaties van olie met kolen en aardgas met olie aangetroffen.

Aardgas was spergas in verband met de gunstige prijs van circa 22 cent per m³.

Kort samengevat zijn er naar onze indruk economisch gezonde bedrijven bezocht waar ook aanzetten werden gemaakt om kostprijsverlagend te kunnen gaan werken.

In die ontwikkeling remmen ze zich eigenlijk zelf door beperkingen die ze zich uit marketing oogpunt opleggen; ze blijven veel traditionele soorten telen waardoor ze moeilijk kunnen mechaniseren in de vaak verouderde warenhuizen.

De hoge personeelsbezetting wordt niet alleen veroorzaakt door de lage mechanisatiegraad en lage arbeidskosten, maar ook door de arbeidsintensieve eigen vermarketing.

Bezochte bedrijven 6-3-89

- Robin Grant Headcorn Flowers
Gemengd bedrijf met chrysanten, alstroemeria's en wijn.
27.000 m³ chrysanten.
Kolen en oliestook.
CO₂ door propaanverbranding.
Traditioneel Engels bedrijf met moderne verduistering.
4 rondes per jaar.
19 personeelsleden.
- Clive Lister, Cobbins Nursery
Voorheen een traditioneel Engels bedrijf, maar na de storm van 1987 is het bedrijf gerenoveerd wat mogelijk was doordat hij goed verzekerd is. Heeft zelf een hijsverwarmingssysteem aangelegd.
CO₂-dosering middels zuivere CO₂ die via een slangetje naar een ventilator gebracht wordt die voor de verspreiding zorgt.
Brandstof was kolen en olie.
- Simon Wooton, Yapton
Echt traditioneel Engels bedrijf.
Al het werk wordt handmatig verricht, behalve frezen.
Verwarming met kolen en olie.
Verwarmingsbuizen rond de bedden.
CO₂-dosering door propaanverbranding.
- Colin en Alan Frampton, Chichester
Nieuw opgezet modern bedrijf naar Hollands model met 13.000 m² in productie en 13.000 m² in aanbouw.
Verwarming middels spergas en olie als reserve brandstof.
4 x 51 mm verwarmingsbuizen per 6,40 m tralieligger + 2 slangen per bed.
Centrale CO₂-dosering met aardgas.
Volledig gemechaniseerde oogst. Op het bedrijf wordt bestreden met een automatische spuitboom.
- Peter Copsey, Haasbant
Chrysantenkwekerij in de meest brede zin.
Breedings, veredeling, moederstock en stekproduktie in associatie met Fides. Bloem- en chrysantenpotten productie jaarrond.
Een bedrijf dat de snijproduktietak gefaseerd aan het moderniseren was.
Olie- en kolenstook.
51-er buisverwarming en hijsverwarming in de nieuwe kassen voor verdere mechanisatie.
CO₂-dosering door propaanverbranding.

- Southern Glasshouse Produce LTD, Fareham
Goed verzorgd en onderhouden bedrijf met 4 activiteiten.
 1. 3,5 ha snijchrysanten
 2. stekproduktie en verkoop
 3. veredeling
 4. handel van chrysantenstekken uit Kenia en Tenerife.
 De veredeling gebeurt in associatie met Deltastek en Hoek-breeding.
Brandstof bestaat uit olie en kolen.
CO2 middels propaangas.
Het laatste jaar geïnvesteerd in nieuwe scherminstallatie en computer.

- Derf Paton, Lymington
Produktiebedrijf voor snij- en potchrysanten.
Bijzonder teeltsysteem bij potten voor een goede ruimtebenutting met verschuifbare potten.
Verwarming door spergas met olie als reserve.
Stoomverwarming langs de gevels met touwtjeslijnen.
Een goed verzorgd en onderhouden bedrijf.

Subsidies

In Groot-Brittannië zijn geen algemene investeringssubsidies van toepassing en er zijn ook geen speciale regelingen voor de land- en tuinbouw. Wel zijn er regelingen, ook van toepassing voor land- en tuinbouw, om verouderde bedrijven te moderniseren. De maximale subsidie is 45% van £ 76.000. Men moet dan wel jarenlang eigenaar van een verouderd bedrijf zijn. Voor ondernemers onder de dertig jaar is er een regeling voor een speciale tegemoetkoming van maximaal £ 15.000 indien ze eveneens een oud bedrijf moderniseren.

Gewasbescherming

Op de bezochte bedrijven (7 stuks) is onze indruk dat zij van plagen en insecten weinig last hebben. Op één bedrijf hebben we een aantasting van luis en trips gezien.

Bij navraag wat hun ziektebestrijding schema is, moeten wij constateren dat zij slechts weinig bespuitingen toepassen. Meestal wordt er maar enkele keren voor Japanse roest een preventieve bespuiting uitgevoerd. Bij constatering van roest wordt er gespoten met het middel Tilt. Hierdoor waren zij volgens hun zeggen snel van het roestprobleem af.

Mineervlieg komt er waarschijnlijk weinig voor, wij hebben het niet geconstateerd op de bezochte bedrijven. Zij volgden hiervoor geen preventief spuitschema.

Ten aanzien van de trips hebben wij op één bedrijf een aantasting geconstateerd. In de meeste gevallen wordt er gefogt met dichloorvos, een enkele keer gemengd met Thiodan. Bij aantasting doet men snel een aantal keren de bestrijding achter elkaar met tussenpozen van 3 à 4 dagen.

De spint wordt met Pentac bestreden. In de zomer wordt er 3 keer per teelt een bestrijding voor uitgevoerd.

Op enkele bedrijven wordt voor Botrytis een bestrijding uitgevoerd met onder andere Ronilan of Benlate. Het resultaat hiervan vindt men tegenvallend.

Op één bedrijf had men een "dokter" in dienst, die aan het onderzoeken is wat de mogelijkheden voor biologische bestrijding zijn.

Door de tripsaantasting kwam men in de problemen. Op dit moment voerde men in het begin van de teelt een aantal keren een chemische bestrijding uit om vrij te zijn van insecten.

Daarna werd een biologische bestrijding uitgevoerd en aan het eind van de teelt weer een chemische bestrijding.

Op een aantal bedrijven wordt er regelmatig gestoomd voor onder andere pythium. Er was geen vaste lijn met het grondstomen. Er waren bedrijven die voor elke teelt stoomden en een ander bedrijf had in 8 jaar niet gestoomd. Samenvattend kunnen wij constateren dat er op dit moment weinig problemen ten aanzien van ziektes en plagen zijn. De oorzaak is volgens ons dat de bedrijven vrij geïsoleerd zijn en er weinig druk van buitenaf is. Ook met het plantmateriaal komen er weinig insecten de tuin in, omdat zij de chrysanthen zelf bewortelen. In sommige gevallen worden de moeren zelf geteeld.

Het sortiment in zomer en winter bij de zogenaamde traditionele Engelse bedrijven en de wat meer gespecialiseerde bedrijven

Bij alle bedrijven werd, behalve bij, Donaldsons een behouden sortiment aangetroffen dat traditioneel voor circa 80% bestaat uit decoratieve typen, zoals in de winter: Snowdon, Y. Snowdon, Fandango, Pink Gin, Mundial Sports en mutanten en Rosado en voor circa 20% typen zoals Delta sports, Snapper sports en Impala. Terwijl in de zomer een nog groter sortiment wordt geteeld, zoals Hurricane wit en geel, Polaris, Fresco's, Nero, Lane typen, Flame, Belair Westland, Schneestern, Ballering, Baston, Moneymaker sports, Glance, Rhino, Town Talk, Simone, Refla, Rendez-vous, Reagan, Cappa, Tivoli, Rysoon, Texas, Belcanto, Daymark, Hofnar, Bijoux, Jaguar, S. White en Yellow Cosmic.

Bij de Donaldsons kweekt men op de zogenaamde Hollandse manier met een klein sortiment in de winter; 60% Wh. Snowdon, 30% Yellow, 5% P. Gin en 5% dark P. Gin.

Bloei vanaf 1 april 100% Fresco een gevuldbloemige, die past in de traditionele afzetmarkt. Doelstelling: door specialisatie een beter produkt te maken onderscheidt dit bedrijf zich in positieve zin.

Sortiment

Hurricane wit en geel, Fandango, Pink Gin dark en rose, Badger decoratief kleur geel, Snowdon, Fresco decoratief kleur wit, Pinda enkel geel, Rosado, Christmastar, Flame, Belair, Snappen in kleuren, Hero decoratief kleur rood, de Delta groep en Impala groep.

Verder nog een aantal Nederlandse rassen als Bijoux, Daymark, Westland in kleuren, Mundial, Penny Lane, enz.

Naast oude rassen als boven en nieuwigheden worden op beperkte schaal nieuwe rassen geteeld van Goldstok Breeding, Breeder B.J. Machin.

Enkele rassen zijn: Alba, Pink Moon, Royalist, Sheena in kleuren, Sugar, Harvest Moon, Lankspar, Carneval, Pink Guill.

Bij de pottenteelt zien we nog het oude ras Prinses-Ann als geplozen chrysaant.

Virussituatie:

Visueel geen virusaantasting waargenomen, slechts één maal enkele planten stuntvirus in het ras Daymark. In het algemeen gezonde gewassen welke voor ons begrip kort worden geteeld, lengte van 50 t/m 80 cm gewas in bloei.

Bacteriën en schimmels; op een aantal bedrijven is na het uitplanten phytium een moeilijk te voorkomen of te bestrijden schimmel, waardoor plaatselijk een ongelijke groei werd waargenomen.

Insekten:

Een enkele luis waargenomen, in het voorjaar is het zeer moeilijk voorkomende luis te bestrijden.

Trips is ook voor de Engelsen een lastig probleem. Via import van stekken uit zuidelijke landen worden de bedrijven geïnfecteerd. Een aantal bedrijven hebben hiervoor een strak bestrijdingsschema. Andere bedrijven werken met lijmplaten als waarneming. Bij grotere insectenvluchten wordt een bespuiting uitgevoerd.

Bedrijf van P. Copsey, Blenheim Garden, Havent.

P. Copsey heeft tezamen met Fides en Rove een uitwisseling van rassen wat betreft nieuwigheden. Alle rassen worden bij binnenkomst getest via de Pagetoets en vervolgens in Vitro opgeslagen. De nieuwigheden worden op bloei en bruikbaarheid getest voor ze in het produktieblok worden opgenomen. Naast genoemde uitwisseling van rassen hebben zij een eigen breeding programma.

Stekken en kwaliteit:

Naast eigen stekproductie bij P. Copsey zien we op andere bedrijven import uit zuidelijke landen. De meeste chrysantenstekken komen van de Canarische eilanden.

De stekken zijn erg grof, grote bladeren en dikke steel, tegen rozetvorming aan, men gebruikt ook een grotere perspot als bij ons (84 per bak).

In het ras Snowdon werden op de stekbak enkele stekken met volwassen knop waargenomen.

Stekken uit Nederland zijn in verhouding te dun en te licht in de winter.

Wat bij gelijktijdige beworteling problemen geeft (men kan dit niet gelijktijdig uitplanten) in de zomer zal dit geen probleem zijn.

Opmerkingen:

Medegedeeld werd dat de cultivars Snapper en Fresco dragers kunnen zijn van Tomato Spotted Wilt Virus zonder dat we het visueel waarnemen.

Dr. J. Hassie van Southern Glasshouse Produce heeft in het verleden gewerkt met biologische bestrijding in chrysanten maar is gestopt vanwege de moeilijk te bestrijden trips.

Het is de derde keer na 1979 dat ik (G. v. Zeyl) een aantal bedrijven heb kunnen bezoeken in Engeland. Teelttechniek en gezondheid van het chrysanten materiaal zijn sterk verbeterd, ook de vernieuwing van het sortiment zet zich voort.

Potchryasant

Op twee bedrijven die we bezocht hebben werden potchrysanten geteeld. De hoofdassen waren Sunshine en Princess Ann. Andere rassen als surf, surfine en Deap Luv kwamen we alleen op de markt in London tegen.

De potmaat was voor 80% 14 cm maat. De andere 20% was 9 cm maat. In de 14 cm pot werden 5 stekjes gestoken en in de 9 cm slechts 1 stek die goed uniform gelijk waren.

Op beide bedrijven was geen potvulmachine en werd alles met de hand gevuld. De potgrond was goed van structuur en licht van kleur. Na het stekken van de stekken werden de potten in goten tegen elkander gezet en 's winters afgedekt met transparant plastic en 's zomers met witte melk folie.

De teelt op beide bedrijven gebeurde in goten met eb en vloed systeem. Het gietwater had 0,3 EC. Er werd 1 tot 1,5 EC toegediend met N, P, K, Mg. Na ongeveer 3 weken werden ze in de korte dag gedaan. Na tien korte dagen werd er pas getopt.

Op de markt in Londen stonden potten die naar mijn inziens wel eerder waren getopt.

Er werd tweemaal gespoten met Alar. De hoeveelheid Alar die er gespoten werd, werd geschat naar de instraling.

De eerste keer werd er gespoten een week voor het ingaan van de korte dag. De tweede keer een week na het toppen van de stekken.

De lengte die ze op de pot hadden was ongeveer 17 tot 20 cm. Er werden 11 potten per vierkante meter geteeld en kwamen in een jaar 4 maal rond.

Eindconclusie: goede, gelijkmatige, stevige, goed bezette chrysantenpotten. Er werd veel rijper geoogst als de Hollandse chrysantpot. Bij het oogsten moest ongeveer 2/3 van de knoppen geheel gekleurd zijn.

Voorlichtingsdienst in Engeland (ADAS)

Tijdens het bezoek aan Engeland hebben we twee voorlichters ontmoet Mr. Trevor Sim en Mr. Robin Potter. Beide voorlichters werken in de snijbloemensektor in het gebied dat we bezocht hebben (het zuiden van Engeland). De overheidsvoorlichting in Engeland is sinds april 1987 geprivatiseerd. Dit betekent dat de telers voor iedere dienst van de voorlichting moeten betalen. De betaling vindt volledig plaats door middel van het profijtbeginnsel. Het tarief voor bedrijfsbezoek is 30 pond (circa 100 gulden) per uur. Grondonderzoek en bladanalyse kosten respectievelijk 10 en 13.25 pond (36 en 48 gulden). Voor de kleinere bedrijven is dit vaak te duur, zodat deze het contact met de voorlichting verliezen.

Trevor Sim en Robin Potter werken ook met groepen telers. Ze hebben beiden een studiegroep van chrysantentelers, die hen inhuren om in het winterseizoen excursies te organiseren. Een speciale dienst van de voorlichting. In Engeland is verder het onderbrekingsadvies. Telers in Zuid-Engeland kunnen bellen naar ADAS, die afhankelijk van het ras en op basis van de lichtinstraling van de afgelopen dagen een advies geeft voor het begin van de onderbreking.

Voor de voorlichtingsdienst en de individuele voorlichters heeft de geprivatiseerde status een aantal consequenties. Per voorlichter moet jaarlijks een bepaalde omzet gehaald worden (1800 pond per voorlichter, gebaseerd op 120 dagen bedrijfsbezoek en 30 pond per uur). Dit betekent dat ze steeds voldoende klanten moeten hebben om aan hun omzet te komen. Daarbij komt de tijd om zich te oriënteren en nieuwe ontwikkelingen te volgen behoorlijk in de knel. Ook is het veel moeilijker om jonge, onervaren voorlichters in te werken, waardoor het aantal voorlichters ook terugloopt.

Bloemenmarkt in Londen (Covent Garden)

's Morgens om half 6 bezochten we de bloemenmarkt in Londen. We troffen hier een uitgebreid sortiment van bloemen en potplanten aan. Vanuit vele landen aanwezig in een redelijke kwaliteit.

Chrysanten besloegen een behoorlijk deel van het aanbod en werden aangevoerd vanuit Engeland, Nederland, Columbia, Canarische eilanden, Israël, Afrika.

De kwaliteit van de Engelse chrysant was goed. Ze waren voor onze begrippen vrij rijp, kort en werden in 5, 10, 15 stuks in papier verkocht (bestemd voor grafwerk e.d.).

Het Nederlandse produkt was vers, gezond en gemiddeld niet de zwaarste kwaliteit. Gemiddeld was men tevreden zij het de moeilijkste weken te licht en te duur.

De chrysanten uit Israël waren steviger als de Hollandse chrysanten maar minder vers.

De Canarische chrysanten waren stevig, dikke stelen, maar maakten een verdroogde indruk.

De Columbiaanse chrysanten waren van zeer slechte kwaliteit. Wel dikke steel, maar slecht oud blad en verdroogde bloemen.

De prijzen van het Hollandse produkt waren f 1,60 per tak. Dit ligt iets hoger dan die van andere herkomst.

De Hollandse chrysanten werden allen aangeboden in fust van de handelaars. Bij enkele detaillisten kwamen Canarische, Spaanse en Israëlische chrysanten voor in Hollandse dozen.

Het viel op dat er een behoorlijk percentage in bedrukte hoezen zat. Dit kwam duidelijk positief over.

Al met al kunnen we stellen dat we tevreden zijn over de positie van de Nederlandse chrysant op de Londense markt.

Marketing

De Engelse markt kenmerkt zich door een grote vraag naar chrysanten, vooral voor grafwerk. Dit betekent: grote rijpe bloemen en korte stelen. Juist de Engelse producent richt zich op deze markt. Dit houdt in: veel aandacht voor de bloemkwaliteit, relatief weinig voor blad en steel. De Hollandse kweker teelt duidelijk een ander produkt.

Over de excursie naar Z-Engeland en de Covent Garden markt in Londen is gepubliceerd in het vakblad voor de Bloemisterij nr. 19 in 1989; blz. 50 en 51.

DE REGISTRATIE

Op de bezochte bedrijven werd over het algemeen weinig aan bedrijfsregistratie gedaan. Uiteraard werd er wel veel gedaan aan de financiële administratie door hun afzetsysteem.

Hierdoor moeten ze zelf de debiteuren en crediteuren administratie actief bij houden. Men moet ook zelf zorgdragen, dat de afnemers op tijd hun rekening voldoen. Op een bedrijf hebben we hierover gesproken en de ondernemer gaf hierbij aan dat het betalingsgedrag nogal eens te wensen overliet. De betalingstermijn beliep soms 6 weken en bij supermarkten zelfs 8 weken. Hij werkte hier actief aan door bij nieuwe bestellingen per telefax, steeds het nog te betalen bedrag te vermelden. Hij trachtte nu de betalingstermijn terug te brengen tot 2 weken. De afgesproken prijs was inclusief verpakking en transport. Mede hierdoor lagen de prijzen op een heel wat hoger nivo als dat wij als Nederlandse telers krijgen. Naast een commissie van 10% liggen de andere kosten tussen 10 en 15%.

Van de bezochte bedrijven hadden de meeste een klimaatcomputer van een Nederlands fabrikaat, Priva of Brinkman. Hierover was men in het algemeen tevreden. Doordat de computer het lichtnivo registreerde in joules, maakte men hiervan gebruik bij het vaststellen van de juiste startdatum voor de onderbreking. Telers zonder computer maken gebruik van het systeem van de voorlichtingsdienst de Adas. Dit systeem berekent voor de telers wanneer zij met onderbreking aan mogen vangen.

KULTUURKAART

Op alle bedrijven kwamen we een vrij uitgebreide cultuurkaart tegen. Ondanks dat deze allen verschillend waren, werd er toch goed, nauwkeurig en vrij uniform op geregistreerd (zie bijlage).

Van plantdatum af werd er geregistreerd hoeveel LD voor begin KD, hoeveel KD en hoeveel OB werd gegeven.

Daarnaast per ras de bespuitingen met Alar. Sommige bedrijven hadden ook nog de bespuitingen met gewasbeschermingsmiddelen erbij vermeld.

De cultuurkaarten werden na afloop van de teelt bewaard voor eventuele planning en invulling van de teelt voor het volgende jaar.

VIDEOTEX

Al een aantal jaren geleden is men begonnen met een systeem om de telers informatie te geven via een beeldscherm. Dit werd gedaan in samenwerking met de Engelse PTT. Dit systeem heet Prestel en te vergelijken met het Nederlandse Viditel. Dit systeem bood te weinig mogelijkheden. Nu is men aan het zoeken naar een Videotex-systeem, waarop men als teler zijn aanbod en eventueel de prijs in het systeem kan plaatsen. Als een koper dit systeem raadpleegt en een bestelling verricht wordt dit rechtstreeks in de computer van de aan te bieden hoeveelheid afgeboekt.

CONCLUSIE

Men heeft op financieel gebied een goede registratie van de debiteuren. Op bedrijf- en teelnivo legt men nog niet zoveel vast. Toch ligt het gemiddelde op een hoger nivo dan de Nederlandse teler. Vergelijking vindt er totaal niet plaats. Dit komt omdat men dagelijks elkaars concurrent is. Aan nieuwe technische ontwikkelingen besteedt men aandacht en is men vooruit strevend.

ITINERARY DUTCH AFR GROWERS
6-7 March 1989

Monday 6 March

7.00 am

8.00 am

9.30 am

11.30 am

1.00 pm approx

2.00 pm

3.30 pm

6.00 pm

7.30 pm approx

12.00 am

Arrive Sheerness

Robin Grant
Headcorn Flowers Ltd
The Kingles
HEADCORN
Kent TN27 9LX

Tel: 0622 890250

Leave for Sussex

Clive Lisher
Cobbin's Nursery,
Hangleton Lane,
Ferring
WORTHING
West Sussex BN12 6PP

Tel: 0903 700230

Buffet Lunch
West Sussex NFU Headquarters
Poplar Nursery

Simon Wooton
Poplar Nursery
Yepton Lane
Yepton
ARUNDEL

Tel: 91 551822

Colin & Alan Frampton
Donaldsons
Leythorne Nursery
Vinnestrow Road
CHICHESTER
West Sussex

Tel: 778600

Hotel

Dinner
Millstream
Bosham

Hotel - Sleep well

Tuesday 7 March

8.30 am

9.00 am

11.00 am

1.00 pm

3.30 pm

5.00 pm

Leave Hotel - Please leave
on time

Peter Copsey
Copsey's (Denvilles) Ltd
Blenheim Gardens
HAVANT
HANTS PO9 2PN

Tel: 0705 483991

Director and Staff of
Southern Glasshouse Produce Ltd
253 Titchfield Road
Stubbington
FAREHAM
Hants PO14 3EP

Tel: 0329 844214

Lunch

Derf Paton
Pinetops Nurseries
Ramley Road
Pennington
LYNINGTON
Hants SO9 8GY

Tel: 0590 77855

Leave for London

DUTCH GROWERS VISIT 6/7 MARCH 1989

	<u>AYR Blooms/Spray</u>			<u>AYR Pot Mums</u>		
	Area (ha)			Area (ha)		
	1985	1986	1987*	1985	1986	1987*
England & Wales	53.0	56.11	51.89	16.39	17.71	17.15

* The fall in area in 1987 is largely due to the severe storm of October 1987.

Main Area of Production

South Eastern Region for both spray and pots approximately 46% of England and Wales.

Chrysanthemum Imports 1987/88

Millions of Stems (as at end November)

	1987			1988			% Change from 1987
	June-Oct	Nov-May	Total	June-Oct	Nov-May	Total	
Netherlands	41.5	39.2	80.7	44.4	46.2	90.6	+ 12%
Malta	-	1.3	1.3	0.9	0.7	1.6	
Canary Islands	-	11.0	11.0	0.1	14.2	14.3	+ 30%
Spain	-	0.7	0.7	-	1.1	1.1	
South Africa	-	0.6	0.6	0.1	0.4	0.5	
Israel	-	3.5	3.5	-	2.5	2.5	- 29%
Swaziland	-	0.4	0.4	-	0.2	0.2	
Total	41.8	56.9	98.7	45.7	65.5	111.2	+ 13%
Total for Whole Year	41.8	68.5	110.3				

IMPORTANCE OF CHRYSANTHEMUMS IN RELATION TO OTHER CROPS

1987

Crop	Farmgate Value fm
Tomato	75
Cucumber	35
Lettuce	36
All Glasshouse Edibles	157
AYR Chrysanthemums	13.6
AYR Pot "	7.6
Other cut "	7.1
Early Flowering "	1.1
Carnations	1.0
Pot Plants	33.0
Bedding Plants	38.0
All major non-edibles	136.0

Crop	Chrysanthemums as % of total glasshouse production	Chrysanthemums as % of Glasshouse ornamentals
	£293 m	£136 m
AYR Chrysanthemums	4.6%	10%
AYR Pot "	2.6%	5.6%
Other cut chrysanthemums and earlies	2.8%	6.0%

Fuel + CO2 Approximately 30-32 L/m²

Plants planted approximately 178 m²

Yield stems cut approximately 140-150/m²

INTERRUPT

bijlage 4 b

PLANTING PLAN UNIT BAY

WK DAY.

PLANT		
LIGHTS ON		
LIGHTS OFF		
INTURUPT LIGHTS ON		
INTURUPT LIGHTS OFF		
BEDS CLEARED.		

STEMS PLANTED.	
10 ^s CUT X 10	
15 ^s CUT X 15	
5 ^s CUT X 5	
TOTAL STEMS CUT	
TOTAL STEMS NEEDED	
DIFFERENCE	
BUDGET WASTAGE	
ACTUAL WASTAGE	

1.

2.

3.

10 WRAPS	15 WRAPS	5 ^s

SUMMER 6208.
 WINTER 5432.
 TER BOX 4656.

COMMENTS:

